

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLIERIAUS PAVADUOTOJAS

SPRENDIMAS

DĖL AUDITO METU NUSTATYTŲ REIKŠMINGŲ TEISĖS AKTŲ PAŽEIDIMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOJE

2006 m. birželio 8 d. Nr. SP-8
Vilnius

Išnagrinėjęs valstybinio finansinio audito, atlikto Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijoje (toliau – Ministerija), 2006 m. gegužės 31 d. ataskaitą Nr. FA-1060-1-57, n u s t a t a u:

Ministerija, nesilaikydama Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 3 punkto ir Biudžetinių įstaigų įstatymo 8 straipsnio 3 dalies, pagal kuriuos asignavimų valdytojas turėjo patvirtinti pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms programų sąmatas ir biudžeto asignavimus jose turėjo paskirstyti pagal išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnius, nuostatų, pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms iš Kaimo rėmimo programos skyrė subsidijas ir kitas išlaidas funkcijų, numatytų pavaldžių įstaigų nuostatuose, vykdymui: Valstybinei kiaulių veislininkystės stočiai – 1 431,9 tūkst. Lt, iš jų 338,4 tūkst. Lt buvo panaudoti darbo užmokesčiui; Lietuvos valstybiniam žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centrui – 80 tūkst. Lt pagal 2005-04-22 sutartį Nr. 8P-219, iš kurių 50,8 tūkst. Lt buvo skirti Centro darbuotojams autoriniams atlyginimams; 23,4 tūkst. Lt kompensacija ikriukų įsigijimui; Laukystos žuvų veislynui – 12 tūkst. Lt kompensacija ikriukų įsigijimui.

Ministerija, pažeisdama Biudžeto sandaros įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punktą, Iš Kaimo rėmimo programos *Kitų išlaidų* (ekonominės klasifikacijos kodas 2.8.1.1.1.1.) Ministerijos darbuotojams priskaitė ir išmokėjo 88,9 tūkst. Lt darbo užmokesčio ir 27,5 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų, iš viso 116,4 tūkst. Lt, t.y. šiuos biudžeto asignavimus panaudojo ne pagal nustatytą paskirtį. Kaimo rėmimo programos sąmatoje Darbo užmokesčio ir socialinio draudimo išlaidos nebuvo numatytos.

Ministerija, pažeisdama Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos (galiojusios 2005 m.) 303 punktą, pagal PVM sąskaitą faktūrą SFP Nr. 005176 už programinės įrangos nuomą sumokėtus 213,3 tūkst. Lt apskaitoje užregistravo kaip ilgalaikį nematerialųjį turtą. Ministerija 213,3 tūkst. Lt suma

nepagrįstai padidino nematerialaus turto vertę ir per 2005 m. priskaičiavo 213,3 tūkst. Lt amortizaciją.

Ministerija yra Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto, kuris Juridinių asmenų registre įregistruotas kaip biudžetinė įstaiga, steigėja. Institutas nėra asignavimų valdytojas. Ministerija biudžeto lėšas (Subsidijas, Kitas išlaidas, Turto įsigijimo išlaidas ir kt.), iš viso 3 953,9 tūkst. Lt, institutui skyrė pagal sutartis, nors turėjo paskirti kaip pavaldžiai biudžetinei įstaigai pagal patvirtintą išlaidų sąmatą. Dėl to Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas nesudarė finansinių ataskaitų (forma Nr. 1, forma Nr. 3 ir kt.), kurios turėjo būti įtrauktos į Ministerijos suvestines finansines ataskaitas.

Pagal Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto įstatų 12.1 punktą instituto turtą sudaro įstatinis kapitalas. Tai prieštarauja instituto, kuris Juridinių asmenų registre įregistruotas kaip biudžetinė įstaiga, teisinei formai (įstatinį kapitalą gali turėti įmonės).

Į Ministerijos biudžetinių lėšų sąskaitą buvo grąžintos iš Kaimo rėmimo programos 2004 metais padarytos kasinės išlaidos. Šias lėšas Ministerija nepagrįstai pervedė iš biudžetinių lėšų sąskaitos į administruojamųjų pajamų sąskaitą ir apskaitė kaip 88.2 Specialiosios ministerijos pajamomis finansuojamų Kaimo rėmimo programos išlaidų programos pajamas. Vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymo 32 straipsnio 1 dalimi minėtos lėšos turėjo būti pervestos į Valstybės išdo sąskaitą. Ministerija į valstybės biudžetą neįmokėjo ir nepagrįstai apskaitė kaip specialiosios programos pajamas 322,8 tūkst. Lt.

Ministerijai pavaldžioje įstaigoje Laukystos žuvų veislyne, pažeidžiant Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo 17 straipsnį, finansinės ataskaitos buvo sudarytos ne pagal buhalterinių sąskaitų duomenis, o apskaita buvo tvarkoma pažeidžiant Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos nuostatas: Veislyno buhalterinės apskaitos registrų ir Išlaidų sąmatų vykdymo 2006 m. sausio 1 d. balanso (formoje Nr. 1) duomenys skiriasi; Balanse nurodytas piniginių lėšų likutis; neteisingai nurodytos faktinės išlaidos ir finansavimas iš biudžeto; pavedimų lėšų faktinių išlaidų apskaita buvo vedama neteisingai; nebaigtų ir baigtų, bet neperduotų naudoti objektų statybos arba rekonstravimo sąnaudos metų pabaigoje buvo ne perkeliamos į kitus metus, o nurašomos; nebuvo inventorizuotas visas buvęs turtas; 11,5 tūkst. Lt turtas finansinėse ataskaitose nurodytas kaip įsigytas iš Europos Bendrijos finansinės paramos lėšų, taip pat šis turtas užregistruotas biudžeto programos materialiojo turto įsigijimo faktinėse išlaidose.

Esant tokiai situacijai auditoriai negalėjo nustatyti Laukystos žuvų veislyno teisingų Balanso likučių – ilgalaikio materialaus ir nematerialaus, trumpalaikio turto, atsargų likučių, įsipareigojimų dydžio ir struktūros, biudžeto lėšų naudojimo.

Ministerijos pavaldžioje įstaigoje Valstybinėje kiaulių veislininkystės stotyje (toliau – Stotis) buhalterinė apskaita buvo tvarkoma pažeidžiant Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 33, 103, 123, 125, 130, 132, 144, 202, 209, 237, 266 punktus. Esant netinkamai Stoties

apskaitos sistemai, auditoriai negalėjo nustatyti biudžeto lėšų naudojimo pagal patvirtintą išlaidų ekonominę klasifikaciją.

Stoties direktorius 2005-01-03 įsakymu Nr. V-2 patvirtino kontrolinio penėjimo padalinio etatų sąrašą, kuriame numatė 38,5 pareigybes (etatus), iš jų 6 pareigybėms (kiaulių šėrikams ir skerdikams) atlyginimas patvirtintas pažeidžiant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993-07-08 nutarimo Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ 1 punktą.

Stoties direktorius pasirašė darbo sutartį (2004-04-01 Nr. 444) dėl papildomo darbo neegzistuojančioje Gyvulių produktyvumo kontrolės tarnyboje su savimi, pagal kurią numatė sau už papildomą darbą direktoriaus pareigose neegzistuojančioje Gyvulių produktyvumo kontrolės tarnyboje mokėti 1 000 tūkst. Lt mėnesinį atlyginimą. Darbui kitaip įvardytoje tarnyboje (Kontrolės asistentų tarnyboje) direktorius pasitvirtino pareiginius nuostatus, kuriuose numatė organizuoti ir kontroliuoti kontrolės asistentų tarnybos darbą. Tačiau kontroliuoti ir koordinuoti visų Stoties specialistų darbą yra Stoties direktoriaus funkcija, numatyta jo pareiginėje instrukcijoje, 1996-10-08 patvirtintoje Žemės ūkio ministerijos sekretoriaus. Pagal darbo sutartį Nr. 444 direktoriui per 2005 metus buvo priskaičiuota ir išmokėta 12 000 Lt darbo užmokesčio ir 3 720 Lt socialinio draudimo įmokų. Darbo sutartis dėl papildomo darbo neegzistuojančioje Gyvulių produktyvumo kontrolės tarnyboje Stoties direktorius pasirašė su direktoriaus pavaduotoju, vyr. finansininke/ vyr. buhalterė, finansininke/buhalterė, vairuotoju, vyr. kiaulininkystės specialistu. Tokiu būdu už darbą neegzistuojančioje tarnyboje minėtiems darbuotojams 2005 metais buvo priskaičiuota ir išmokėta 45,7 tūkst. Lt darbo užmokesčio ir 14,2 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų.

Stoties darbuotojai 2006 m. gegužės mėn. raštu įsipareigojo iki metų pabaigos grąžinti į valstybės išdo sąskaitą neteisėtai gautą darbo užmokestį ir socialinio draudimo įmokas. Į valstybės biudžetą 2005 m. gegužės 30 d. buvo pervesta 6 448 Lt.

Stotis visų pajamų (tikrintais atvejais – 927,5 tūkst. Lt), kaip to reikalauja Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 patvirtintų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 22 punktas, neįmokėjo į valstybės biudžetą. Iš neįmokėtų į biudžetą pajamų, nesant asignavimų valdytojo patvirtintos išlaidų sąmatos, darė išlaidas. Todėl buvo pažeistas Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo 8 straipsnio 5 dalies reikalavimas.

Stotis, pagal tuo metu galiojusio Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 1 punktą būdama perkančiąja organizacija, 2005 metais įsigydama medikamentų, statybinių medžiagų, sudarydama autorinę sutartį netaikė nė vieno Viešųjų pirkimų įstatymo 36 straipsnyje numatytų pirkimų būdų.

Ministerijai pavaldžioje įstaigoje, Lietuvos valstybiniame žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centre (toliau – Centras), pažeidžiant Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo 17

straipsnį, finansinės ataskaitos buvo sudarytos ne pagal buhalterinių sąskaitų duomenis, o buhalterinė apskaita buvo tvarkoma pažeidžiant Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos nuostatas: faktinių išlaidų likučiai apskaitos registre ir finansinės atskaitomybės formoje Nr.2 skirtingi; apskaitoje nėra registro, kuriame būtų registruojamos nebaigtos statybos išlaidos pagal kiekvieną objektą; įsigytas montuotinas ilgalaikis turtas (įranga, siurbliai, baseinai ir pan.) buvo rodomas ir nebaigtos statybos sąskaitoje, ir kaip atskiras ilgalaikio turto vienetas, kuriam skaičiuojamas nusidėvėjimas; veisiamos žuvys buvo registruojamos apskaitoje, darant buhalterinius įrašus, neatitinkančius Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos IX skyriaus „Išlaidos“ nuostatų.

Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 10 straipsnio 3 dalis numato, kad biudžeto asignavimų valdytojai ir jiems pavaldžios biudžetinės įstaigos negali priimti jokių skolinių įsipareigojimų. Centras, pagal šešias lizingo sutartis dėl automobilių išpirkimo prisiėmęs skolinius įsipareigojimus, nesivadovavo minėto įstatymo nuostata.

Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 6 punkte ir Biudžetinių įstaigų įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad asignavimų valdytojai turi užtikrinti (garantuoti) pavaldžių įstaigų finansinių ir statistinių ataskaitų teisingumą. Ministerijoje minėtų įstatymų nuostatų įgyvendinimas nebuvo užtikrintas.

Pagal Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo 21 straipsnio 1 dalį už apskaitos organizavimą atsako vadovas, o už buhalterinių įrašų teisingumą pagal minėto įstatymo 11 straipsnio 1 dalį – vyriausiasis buhalteris. Pagal Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo 4 straipsnio 2 dalį viešojo juridinio asmens vadovas sukuria ir prižiūri finansų kontrolės veikimą viešajame juridiniame asmenyje.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės įstatymo 18 straipsnio 1, 3, 4, 5, 7 ir 8 punktais ir 20 straipsniu, n u s p r e n d ž i u:

1. Nurodyti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministrui audito metu nustatytus reikšmingus teisės aktų pažeidimus.

2. Įpareigoti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministrą:

2.1. Įstatymų nustatyta tvarka traukti teisės aktų pažeidimus padariusius asmenis tarnybinę ar drausminę atsakomybę.

2.2. Pervesti į valstybės biudžetą nepagrįstai apskaitytas specialiosios programos pajamas 322,8 tūkst. Lt.

2.3. Pakeisti Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto įstatus taip, kad jie atitiktų Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto Juridinių asmenų registre įregistruotą teisinę formą – valstybinę biudžetinę įstaigą.

3. Audito dokumentus dėl galimo aplaidaus buhalterinės apskaitos tvarkymo Laukystos žuvų veislyne perduoti Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai.

4. Siūlyti Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui svarstyti valstybinio audito Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijoje 2006-05-31 ataskaitą Nr. FA-1060-1-57 ir 2006-05-31 išvadą Nr. S-(1060-1.10.1)-1008.

5. Nustatyti 60 kalendorinių dienų terminą sprendime nurodytiems įpareigojimams įvykdyti.

6. Nustatyti 70 kalendorinių dienų terminą informuoti Valstybės kontrolę apie sprendime nurodytų įpareigojimų įvykdymą.

Vadovaujantis Valstybės kontrolės įstatymo 19 straipsniu sprendimas per 20 kalendorinių dienų nuo sprendimo gavimo dienos Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka gali būti skundžiamas teismui.

Sprendimas siunčiamas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai, Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai, Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui.

Valstybės kontrolieriaus pavaduotojas

Viktoras Švedas